

MIROSLAW SITARZ

Nicolaus Copernicus Superior School,
Poland

ORCID iD: 0000-0001-7596-8508

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA WYZNANIOWYCH SZKÓŁ WYŻSZYCH W POLSCE

SOURCES OF FUNDING FOR DENOMINATIONAL HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN POLAND

ABSTRACT

The Constitution of the Republic of Poland guarantees financing from state funds for schools and universities run by churches and other religious associations. It also assumes equal access to public funds. The establishment and management of higher education institutions by churches and other religious associations, as well as the principles of providing them with financial assistance by the state, are regulated by separate acts. Current regulations in this matter are included in the Act of 20 July 2018 – the Law on Higher Education and Science. In addition, modern democratic states ensure financing of Catholic universities from public funds also in international agreements with the Holy See. Guarantees in this matter are included in concordats concluded with states such as: Germany, Italy, Spain, Croatia, Slovakia, Lithuania.

The aim of the article will be to analyze the applicable normative acts in the field of financing religious universities in Poland. Therefore, first the origins of financing higher education institutions will be presented, and then the current legal regulations regarding the financing of both higher education institutions of the Catholic Church and other churches and religious associations will be presented.

The article will use the sources of Polish and canon law and available literature on the subject. Historical-legal and dogmatic-legal methods will be used.

STRESZCZENIE

Ustrojodawca w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej gwarantuje finansowanie ze środków państwowych szkół i uczelni prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe. Zakłada przy tym równy dostęp do środków publicznych. Tworzenie i prowadzenie przez kościoły i inne związki wyznaniowe szkół wyższych, a także zasady udzielania im przez państwo pomocy finansowej regulują odrębne ustawy. Aktualne regulacje w tym przedmiocie zawiera ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*. Ponadto współczesne państwa demokratyczne zapewniają finansowanie katolickich szkół wyższych z funduszy publicznych także w umowach międzynarodowych ze Stolicą Apostolską. Gwarancje w tym przedmiocie są wpisane do konkordatów zawartych z takimi państwami, jak: Niemcy, Włochy, Hiszpania, Chorwacja, Słowacja, Litwa.

Celem artykułu będzie analiza obowiązujących aktów normatywnych w zakresie finansowania wyznaniowych szkół wyższych w Polsce. Dlatego też w pierwszej kolejności zostanie przedstawiona geneza finansowania szkół wyższych, a następnie aktualne regulacje prawne dotyczące finansowania zarówno szkół wyższych Kościoła katolickiego, jak też innych kościołów i związków wyznaniowych.

W artykule zostaną wykorzystane źródła prawa polskiego i kanonicznego oraz dostępna literatura przedmiotu. Wykorzystane zostaną metody historyczno-prawne i dogmatyczno-prawne.

KEYWORDS: *higher education, Catholic Church, The John Paul II Catholic University of Lublin, Poland, concordat*

SŁOWA KLUCZOWE: *szkolnictwo wyższe, Kościół katolicki, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska, konkordat*

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA WYZNANIOWYCH SZKÓŁ WYŻSZYCH W POLSCE

SOURCES OF FUNDING FOR DENOMINATIONAL HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN POLAND

WPROWADZENIE

Przedmiotem artykułu będzie charakterystyka źródeł finansowania wyznaniowych szkół wyższych w Polsce. W tym celu w pierwszej kolejności zostanie przedstawiona geneza finansowania wyznaniowych szkół wyższych, a następnie – obowiązujące regulacje prawne ustawodawstwa świeckiego i kanonicznego w zakresie finansowania wyznaniowych szkół wyższych Kościoła katolickiego oraz innych związków wyznaniowych.

GENEZA FINANSOWANIA WYZNANIOWYCH SZKÓŁ WYŻSZYCH

Wyznaniowe szkoły wyższe wykształciły się ze szkół katedralnych i klasztornych prowadzonych przez Kościół katolicki począwszy od II i III w. Były to tzw. *christianae sapientiae domicilia*. Przyjmuje się, że pierwszy uniwersytet we współczesnym rozumieniu powstał w Bolonii w II poł. XI w. Na 52 uniwersytety, jakie powstały do roku 1400, 29 zostało założonych przez samych papieży, natomiast 10 wspólnie przez papieży i monarchów (Pius PP. XI, 1931, s. 241). Pierwsze uniwersytety powstały w Bolonii (II poł. XI w.), Paryżu (1200 r.), Cambridge (1209 r.), Oxfordzie (1214 r.), Padwie (1222 r.), Neapolu (1224 r.), Tuluzie (1229 r.), Sienie (1240 r.), Salamance (1254 r.),

Rzymie (1303 r.), Perugii (1308 r.), Grenoble (1339 r.), Pizie (1343 r.), Pradze (1348 r.), Krakowie (1364 r.), Wiedniu (1365 r.), Heidelbergu (1386 r.), Kolonii (1388 r.), Ferrarze (1391 r.) (Pawluk, 2002, s. 44-45; Sitarz, 2017, s. 109-110).

W 1158 r. cesarz Fryderyk I Rudobrody wydał na prośbę bolońskich profesorów konstytucję, która stanowiła, iż uniwersytet jest autonomiczną społecznością wyodrębnioną z innych podmiotów w mieście. Późniejsze uniwersytety wzorowały się na bolońskich statutach uniwersyteckich i określały sposoby ich finansowania bez względu na to, czy ustrój uniwersytetu był oparty na korporacji studiujących, jak to miało miejsce w Bolonii, czy na samorządzie profesorów, którzy spośród siebie wybierali władze uczelni, rektora i dziekanów, jak to miało miejsce w Paryżu (Pawluk, 2002, s. 44).

W późniejszych wiekach sposoby finansowania wyższych szkół wyższych były pochodną relacji Kościół-państwo.

FINANSOWANIE SZKÓŁ WYŻSZYCH KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

W Polsce najstarszą i najśłynniejszą szkołą wyższą tego typu jest Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, który został utworzony przez Konferencję Episkopatu Polski w 1918 r. i wpisany przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświaty Publicznej 6 września 1918 r. jako uniwersytet prywatny. Wówczas był on finansowany przez Episkopat i sponsorów prywatnych. Pełne prawa uniwersytetu państwowego KUL uzyskał na mocy ustawy z dnia 9 kwietnia 1938 r. *o nadaniu Katolickiemu Uniwersytetowi Lubelskiemu pełnych praw państwowych szkół akademickich* (Dz.U.1938.27.242), zgodnie z którą: *Katolickiemu Uniwersytetowi Lubelskiemu nadaje się pełne prawa państwowych szkół akademickich* (art. 1). Ustawa z 1938 r. do dnia dzisiejszego określa status prawny uczelni, w tym w szczególności zakres jej finansowania.

W czasie II wojny światowej profesorowie KUL prowadzili tajne nauczanie. Zajęcia akademickie wznowiono 21 sierpnia 1944 r. Po 1944 r. wobec KUL wprowadzono restrykcyjne rozwiązania ograniczające uprawnienia uczelni. W tym czasie KUL był finansowany tylko z ofiar wiernych zbieranych

przez Kościół katolicki, a także przez prywatne osoby, zwłaszcza skupione w Towarzystwie Przyjaciół KUL. Dopiero w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. *o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz.U.2023.1966) w art. 9 uznano osobowość prawną następujących szkół wyższych, instytutów naukowych i dydaktyczno-naukowych: Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego; Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie; Papieskiego Wydziału Teologicznego w Poznaniu; Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu; Papieskiego Wydziału Teologicznego w Warszawie oraz jego dwóch sekcje: św. Jana Chrzciciela i św. Andrzeja Boboli *Bobolanum* (obecnie Akademia Katolicka w Warszawie oraz jej dwie sekcje: Collegium Joanneum i Collegium Bobolanum) (Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 stycznia 2021 r. M.P.2021.113); Wydziału Filozoficznego Towarzystwa Jezusowego w Krakowie – obecnie Uniwersytet Ignatianum w Krakowie (Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 listopada 2023 r. M.P.2023.1243); kościelnych instytutów naukowych i dydaktyczno-naukowych kanonicznie erygowanych.

W ustawie z dnia 14 czerwca 1991 r. *o finansowaniu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego z budżetu państwa* w art. 1 postanowiono: *Katolicki Uniwersytet Lubelski otrzymuje dotacje i inne środki z budżetu państwa na zasadach określonych dla uczelni państwowych, z wyłączeniem dotacji na inwestycje budowlane* (Dz.U.1931.61.259). Przepis ten został znowelizowany ustawą z dnia 10 października 2008 r. *o zmianie ustawy o finansowaniu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego z budżetu państwa* (Dz.U.2008.203.1268) w następujący sposób: *Katolicki Uniwersytet Lubelski otrzymuje dotacje i inne środki z budżetu państwa na zasadach określonych dla uczelni publicznych*. W związku z powyższym uczelnia może ubiegać się o środki z budżetu państwa nie tylko na cele naukowe czy dydaktyczne, ale także na różnego rodzaju inwestycje, w tym budowlane.

Regulacje powyższe zostały potwierdzone w Konkordacie między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską podpisanym w Warszawie dnia 28 lipca 1993 r. (Dz.U.1998.51.318), zgodnie z którym układające się Strony w art. 15 postanowiły: *1. Rzeczpospolita Polska gwarantuje Kościołowi Katolickiemu prawo do swobodnego zakładania i prowadzenia szkół wyższych, w tym uniwersytetów, odrębnych wydziałów i wyższych seminariów duchownych oraz instytutów naukowo-badawczych. 2. Status prawny szkół wyższych, o których*

mowa w ustępie 1, a także tryb i zakres uznawania przez Państwo kościelnych stopni i tytułów oraz status prawny wydziałów teologii katolickiej na uniwersytetach państwowych regulują umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Konferencją Episkopatu Polski upoważnioną przez Stolicę Apostolską. 3. Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie i Katolicki Uniwersytet Lubelski są dotowane przez Państwo. Państwo rozważy udzielanie pomocy finansowej odrębnym wydziałom wymienionym w ustępie 1.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U.1997.78.483.) gwarantuje finansowanie ze środków państwowych szkół i uczelni prowadzonych przez kościoły i inne związki wyznaniowe. Zakłada przy tym równy dostęp do środków publicznych (art. 70). Tworzenie i prowadzenie przez kościoły i inne związki wyznaniowe szkół wyższych, zasady udzielania im przez państwo pomocy finansowej zostały uregulowane w art. 22 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania (Dz.U.2023.265). Aktualne regulacje w tym przedmiocie zawiera ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U.2023.742). Zgodnie z jej art. 365 i 366, środki finansowe na szkolnictwo wyższe i naukę dla publicznej uczelni akademickiej przeznacza się na:

1. utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego, w tym: a) kształcenie studentów na studiach stacjonarnych, b) utrzymanie i rozwój uczelni, w tym domów i stołówek studenckich oraz realizację inwestycji w obszarze działalności dydaktycznej, c) rozwój zawodowy pracowników uczelni;
2. utrzymanie i rozwój potencjału badawczego, w tym: a) prowadzenie działalności naukowej, b) realizację inwestycji w obszarze działalności badawczej, c) kształcenie w szkole doktorskiej, d) komercjalizację wyników działalności naukowej oraz know-how związanego z tymi wynikami, e) program *Inicjatywa doskonałości – uczelnia badawcza*, f) program *Regionalna inicjatywa doskonałości*;
3. świadczenia w zakresie: stypendium socjalnego, stypendium dla osób niepełnosprawnych, zapomogi, stypendium rektora;
4. inwestycje związane z: a) kształceniem, b) działalnością naukową;
5. utrzymanie: a) aparatury naukowo-badawczej lub stanowiska badawczego, unikatowych w skali kraju, b) specjalnej infrastruktury

- informatycznej mających istotne znaczenie dla realizacji polityki naukowej państwa;
6. zadania związane z zapewnieniem osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na studia, do szkół doktorskich, kształceniu na studiach i w szkołach doktorskich lub prowadzeniu działalności naukowej;
  7. programy i przedsięwzięcia ustanawiane przez ministra;
  8. zadania finansowane z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej albo z niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), albo z innych środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi.

Uczelnie wyznaniowe mają możliwość uzyskania skarbowych papierów wartościowych na zwiększenie funduszu zasadniczego. Środki ze sprzedaży lub wykupu przekazanych obligacji – zgodnie z art. 310 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz.U.2018.1669) – mogą służyć wyłącznie na finansowanie nakładów na aktywa trwałe oraz na wartości niematerialne i prawne uczelni (Smoleń, Świstak, 2019, s. 283-299).

FINANSOWANIE SZKÓŁ WYŻSZYCH INNYCH KOŚCIOŁÓW I ZWIĄZKÓW WYZNANIOWYCH

Prawo do zakładania i prowadzenia szkół wyższych, w tym seminariów duchownych, przysługuje – zgodnie z konstytucyjną zasadą równości – także pozostałym kościołom i związkom wyznaniowym. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego do tego typu szkół wyższych zalicza:

1. Wyższa Szkoła Teologiczno-Humanistyczna im. Michała Beliny-Czechowskiego w Podkowie Leśnej (dawne Wyższe Seminarium Duchowne Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego im. Michała Beliny-Czechowskiego w Podkowie Leśnej) jest wyższą szkołą teologiczną uprawnioną do prowadzenia trzyletnich studiów licencjackich

- na kierunku *teologia* oraz do nadawania tytułu zawodowego *licencjata teologii adwentystycznej*. Jedynie ten tytuł jest równoważny z tytułem licencjata nadawanym przez uczelnie państwowe – art. 14 ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. *o stosunku Państwa do Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego w RP* (Dz.U.1995.97.481),
2. Prawosławne Seminarium Duchowne w Warszawie – wyższa szkoła teologiczna – prowadzenie studiów na kierunku *teologia* – uprawnione do nadawania tytułu zawodowego licencjata teologii prawosławnej – tytuł równoważny z tytułem licencjata nadawanym przez uczelnie państwowe – art. 19 ust. 4 ustawy z dnia 4 lipca 1991 r. *o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego* (Dz.U.1991.66.281),
  3. Wyższe Baptystyczne Seminarium Teologiczne w Warszawie – wyższa szkoła teologiczna – prowadzenie studiów na kierunku *teologia* – uprawnione do nadawania tytułu zawodowego licencjata teologii baptystycznej – tytuł równoważny z tytułem licencjata nadawanym przez uczelnie państwowe – art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. *o stosunku Państwa do Kościoła Chrześcijan Baptystów w RP* (Dz.U.1995.97.480),
  4. Wyższe Seminarium Teologiczne im. Jana Łaskiego w Warszawie – wyższa szkoła teologiczna – prowadzenie studiów na kierunku *teologia* – uprawnione do nadawania tytułu zawodowego licencjata teologii metodystycznej – tytuł ten równoważny z tytułem zawodowym licencjata nadawanym przez uczelnie państwowe – art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. *o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP* (Dz.U.1995.97.479),
  5. Warszawskie Seminarium Teologiczne – wyższa szkoła teologiczna – prowadzenie studiów na kierunku *teologia* – uprawnione do nadawania tytułu zawodowego licencjata teologii – tytuł ten równoważny z tytułem licencjata nadawanym przez uczelnie państwowe – art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. *o stosunku Państwa do Kościoła Zielonoświątkowego w RP* (Dz.U.1997.41.254),
  6. Wyższe Seminarium Duchowne Kościoła Polskokatolickiego w Warszawie – wyższa szkoła teologiczna – prowadzenie studiów na kierunku *teologia* – uprawnione do nadawania tytułu zawodowego licencjata teologii starokatolickiej – tytuł ten jest równoważny z tytułem licencjata

- nadawanym przez uczelnie państwowe – art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Polskokatolickiego w RP (Dz.U.1995.97.482),
7. Wyższe Seminarium Duchowne Kościoła Starokatolickiego Mariawitów w Płocku – wyższa szkoła teologiczna – prowadzenie studiów na kierunku *teologia* – uprawnione do nadawania tytułu zawodowego licencjata teologii mariawickiej – tytuł ten jest równoważny z tytułem licencjata nadawanym przez państwowe uczelnie – art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do Kościoła Starokatolickiego Mariawitów w RP (Dz.U.1997.41.253) (*Uczelnie kościelne*, dostęp 22.09.2024 z <https://www.gov.pl/web/nauka/uczelnie-koscielne>).

Należy dodać, że w powyższym wykazie brak jest: Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej, która działa na podstawie odrębnej ustawy z dnia 16 marca 2000 r. o *Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie* (Dz.U.2021.1365). Uczelnia ta powstała w następstwie przekształcenia Wydziału Teologii Ewangelickiej Uniwersytetu Warszawskiego (*O Akademii*, dostęp 22.09.2024 z <https://chat.edu.pl/o-akademii/>). Z kolei Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, który powstał na bazie Akademii Teologii Katolickiej (1954-1999) jest uczelnią publiczną (Duda, 2012, s. 29-52).

WNIOSKI

Reasumując należy stwierdzić, iż na 52 uniwersytety, jakie powstały do roku 1400, 29 zostało założonych przez samych papieży, natomiast 10 wspólnie przez papieży i monarchów. W następnych wiekach finansowanie szkół wyższych było pochodną systemu relacji Kościół-państwo. W Polsce obecne regulacje zawarte są w ustawie *Prawo o szkolnictwie wyższym* z 2018 r. Ponadto współczesne państwa demokratyczne zapewniają finansowanie katolickich szkół wyższych z funduszy publicznych w konkordatach. Gwarancje w tym przedmiocie są wpisane do konkordatów zawartych także z takimi państwami, jak: Niemcy, Włochy, Hiszpania, Chorwacja, Słowacja, Litwa (Warchałowski, 1998; Krukowski, 1995, s. 203-208; Krukowski, 2019, s. 336-344).

REFERENCES

- Duda, M. (2012). *Zasady finansowania uczelni kościelnych z budżetu państwa*. 15, s. 29-52. Studia z Prawa Wyznaniowego.
- Konkordat między Stolicą Apostolską a Rzeczpospolitą Polską podpisany w Warszawie dnia 28 lipca 1993 r. Dz.U.1998.51.318.
- Krukowski, J. (1995). *Konkordaty współczesne. Doktryna. Teksty (1964-1994)*. Wydawnictwo Civitas Christiana.
- Krukowski, J., red. (2019). *Konkordaty Polskie. Historia i teraźniejszość*. Towarzystwo Naukowe KUL.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. Dz.U.1997.78.483. *O Akademii*. Dostęp 22.09.2024 z <https://chat.edu.pl/o-akademii/>
- Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 stycznia 2021 r. M.P.2021.113.
- Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 listopada 2023 r. M.P.2023.1243.
- Pius PP. XI. (1931). *Constitutio apostolica de universitatibus et facultatibus studiorum ecclesiarum Deus scientiarum Dominus*, 23 (7), 241-262. Acta Apostolicae Sedis.
- Pawluk, T. (2002). *Prawo kanoniczne według Kodeksu Jana Pawła II. T. 1. Zagadnienia wstępne i normy ogólne*. Warmińskie Wydawnictwo Diecezjalne.
- Sitarz, M. (2017). *Kształtowanie się Kongregacji Edukacji Katolickiej*. 6 (19), 2, 109-110. *Kościół i Prawo*.
- Sitek, B. (2011). Misja szkolnictwa wyższego w kształtowaniu przedsiębiorczości akademickiej z perspektywy najnowszych zmian w Prawie o szkolnictwie wyższym. *Journal of Modern Science*, 2,9, 7-21. Wyd. WSGE.
- Smoleń, P., Świstak, M. (2019). *Kontrowersje wokół statusu prawnego i finansowania działalności Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II*. 12 (1), 283-299. Teka Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie.
- Uczelnie kościelne*. Dostęp 22.09.2024 z <https://www.gov.pl/web/nauka/uczelnie-kościelne>
- Ustawa z dnia 9 kwietnia 1938 r. o nadaniu Katolickiemu Uniwersytetowi Lubelskiemu pełnych praw państwowych szkół akademickich. Dz.U.1938.27.242.
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o gwarancjach wolności sumienia i wyznania. Dz.U.2023.265.
- Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej. Dz.U.2023.1966.
- Ustawie z dnia 14 czerwca 1991 r. o finansowaniu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego z budżetu państwa. Dz.U.1931.61.259.
- Ustawa z dnia 4 lipca 1991 r. o stosunku Państwa do Polskiego Autokefalicznego Kościoła Prawosławnego. Dz.U.1991.66.281.

- Ustawa z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Adwentystów Dnia Siódmego w RP. Dz.U.1995.97.481.
- Ustawa z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Chrześcijan Baptystów w RP. Dz.U.1995.97.480.
- Ustawa z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego w RP. Dz.U.1995.97.479.
- Ustawa z dnia 30 czerwca 1995 r. o stosunku Państwa do Kościoła Polskokatolickiego w RP. Dz.U.1995.97.482.
- Ustawa z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do Kościoła Starokatolickiego Mariawitów w RP. Dz.U.1997.41.253.
- Ustawa z dnia 20 lutego 1997 r. o stosunku Państwa do Kościoła Zielonoświątkowego w RP. Dz.U.1997.41.254.
- Ustawa z dnia 16 marca 2000 r. o Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie. Dz.U.2021.1365.
- Ustawa z dnia 10 października 2008 r. o zmianie ustawy o finansowaniu Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego z budżetu państwa. Dz.U.2008.203.1268.
- Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Dz.U.2018.1669.
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Dz.U.2023.742.
- Warchałowski, K. (1998). *Nauczanie religii i szkolnictwo katolickie w konkordatach współczesnych*. Towarzystwo Naukowe KUL.